

2018-04-27

Näringsdepartementet

Dnr N2017/07817/PBB

103 33 Stockholm

Remissvar angående Kommittén för modernare byggreglers delbetänkande om byggstandardiseringen (SOU 2017:106)

Svensk Byggtjänst är ett aktiebolag som ägs av ett 30-tal organisationer vilka representerar hela byggbranschen och hela byggprocessen. Uppdraget från ägarna är att erbjuda produkter och tjänster som bidrar till en effektivare byggprocess.

Svensk Byggtjänst har tagit del av Kommittén för modernare byggreglers delbetänkande "Nystart för byggstandardiseringen genom stärkt samverkan" (SOU 2017:106), nedan angiven som "rapporten", och framför härmed svar/reflektioner/synpunkter.

Inledning

Det är en bra genomlysning och beskrivning av standardiseringsarbetet i Sverige. Samverkan är ett nyckelord i betänkandet och vi delar uppfattningen att detta måste förbättras och förmodligen hitta delvis nya former.

Betänkandet lyfter just brister vad gäller samverkan mellan olika aktörer men utan att fullt ut analysera vilka drivkrafter och incitament olika aktörer har för att dra nytta av arbetet eller att bidra med kunskap.

I många delar, anser vi, skiljer sig standardiseringsarbetet inom samhällsbyggnadssektorn från andra mer tekniska eller tematiska områden, som exempelvis specifika teknik- och produktstandarder. En hel del av standardiseringsarbetet inom samhällsbyggnadssektorn berör mer processer, strukturer eller system som involverar ett flertal aktörer med olika incitament kring standardiseringsarbetet som ofta är underlättande, innovationsfrämjande men ibland även utvecklingshämmande och begränsande.

Nedan ges några områden som vi tror måste förändras för att utveckla samverkan samt därutöver några reflektioner kring de tre konkreta förslag som kommittén lämnat.

Standarders tillgänglighet

Standarder måste få en förenklad och öppnare tillgänglighet.

I många byggtjänstkontraktshandlingar ställs, exempelvis via den tekniska beskrivningen, material- och varukrav samt utförandekrav angivet i klasser, med värden från

svensk **bygg**tjänst

AB Svensk Byggtjänst | 11387 Stockholm | Besöksadress: Odengatan 65
Tel. 08-457 10 00 | byggstjanst.se | Styrelsens säte: Stockholm | Org.nr: 556033-9938

eller med hänvisning till standarder i dess helhet. Med anledning av standardernas utformning och bristande tillgänglighet finns i praktiken en stor risk att det levererade utförandet av byggnadsverket inte uppfyller de av byggherren ursprungligen satta kraven. Tillgänglighetsbristen handlar om att entreprenören ofta saknar kunskap i hur standarderna ska inhämtas, läsas/tolkas (exempelvis på grund av att de är skrivna på för svår svenska eller kanske engelska) eller att den anses vara för dyr.

Bemanning av tekniska kommittéer

Kvalitén på standarders innehåll är givetvis beroende av sammansättningen i kommittén som tar fram dem. Med dagens upplägg som beskrivs i rapporten avsnitt 5.3 för bemanning av SIS tekniska kommittéer är "vem som helst" välkommen att delta. Detta faktum medför tyvärr att det inte kan garanteras att rätt kompetens finns i gruppen. Faktorer som kan begränsa vilka som faktiskt deltar i kommittén kan vara att rätt person inte har tid, råd (bekräftas av rapporten avsnitt 6.2) eller intresse. Det borde säkerställas att förutsättningar ges och att varje teknisk kommitté bemannas med behövd kompetens. I det ligger att det säkras att branschen representeras på rätt sätt.

Branschen behöver även informeras om hur viktigt det är att delta och det behöver skapas incitament för att delta.

Copyright

Att de av SIS publicerade standarder är belagda med copyright kan ibland få märkliga konsekvenser. Det har förekommit att personer/organisationer som väljer att bidra med kunskap i tekniska kommittéer för att upprätta standarder senare begränsas att återge den bidragna informationen i eget informationsmaterial med hänvisning till standardernas copyrightskydd. Det kan inte rimligen vara vettigt. En översyn av hur standardernas copyright ska efterlevas/bevakas behöver göras av SIS och då tillsammans med byggbranschen.

Branschstandarder - parallell standardisering

På senare tid har myndigheter inom byggbranschen i allt större utsträckning fokuserat på att ställa krav i funktionstermer istället för på detaljnivå. I linje med detta får branschen i uppgift att själva (se även avsnitt 6.1.1 i rapporten) komma överens om vad som är rätt kravställande när det kommer till teknisk kvalitetsnivå och riskfördelning mellan parter. Härav har branschen organiserats, skapat demokratiska och kvalitetssäkrade framtagningsprocesser och publicerat dessa överenskommelser som branschstandarder. Exempel på sedan många år väl fungerande branschstandarder är AB, ABT, ABK, ABS framtagna av Byggandets kontraktskommitté (BKK) samt CoClass och AMA-publikationerna som tas fram av Svensk Byggtjänst tillsammans med branschen.

Som komplement till avsnitt 5.1.1 i rapporten bör understrykas att de krav som byggherrar ställer för uppförande av byggnadsverk samt de tekniska lösningar som arkitekter och tekniska konsulter tar fram till mycket stor del baseras på dessa branschstandarder. I avsnitt 5.2.1 i rapporten skriver kommittén att dessa branschstandarder i första hand

används av småföretag. Vi vill hävda att detta är felaktigt och att förhållandet snarare är det motsatta. Det är de större byggherrarna och företagen som i mycket stor utsträckning nyttjar branschstandarder i sina projekt.

När en teknisk kommitté inom SIS beslutar vilka standarder som ska tas fram eller inte är det mycket viktigt att densamma värderar vilka branschstandarder som finns inom området. Och bedömer dess förankring och funktion tillsammans med byggbranschen. Den tekniska kommittén bör undvika parallell standardisering mellan CEN, ISO och etablerad branschstandard, för att därmed verka för en mindre snårig och effektivare byggprocess. Största möjliga samhällsnytta och minsta möjliga kontraproduktivitet.

Synpunkter på de tre förslagen

Nationell samordnare

Som rapporten beskriver är förstås samverkan mellan standardiseringsorganisationer, byggbranschen och staten en framgångsfaktor. I syfte att effektivisera standardiseringsarbetet kan det kännas som en sympatisk tanke att skapa en nationell samordnare men vi ställer oss tveksamma till vad denne skulle kunna uppnå under en så kort tid som två år. De utmaningar som rapporten pekar på och som vi delvis belyst ovan kräver ett mer omfattande grepp.

Om en samordnare ändå inrättas är det helt avgörande att denne har en god dialog med byggbranschen och är en person med bred erfarenhet och högt förtroende i byggbranschen. Samordnaren bör då också vara underställd en av branschens organisationer.

Nationellt myndighetsråd

Ett nationellt myndighetsråd kan ha en god funktion när det gäller att effektivisera myndigheternas arbete i byggstandardiseringen. Lika viktigt är det för rådet att ha ett gott samarbete/dialog med byggbranschen. Både i princip och sakfrågor.

Villkor för regeringens medfinansiering av byggstandardiseringen inom SIS

Det är självklart att regeringens medfinansiering av SIS standardisering bör vara villkorad. Standardiseringen skall vara till gagn för branschen och bidra till värdeskapande kunskapsspridning. Lösningar på de situationer som beskrivs ovan (tillgänglighet, tekniska kommittéer, copyright samt branschstandarder) bör ingå i det villkorade uppdraget.

Undertecknad står självklart till förfogande för frågor eller möte.

Med vänlig hälsning

Urban Månsson
VD
AB Svensk Byggtjänst
urban.mansson@byggjanst.se
070-629 04 08